Бары дойдулар пролетарийдара, холбоҕун!

САРДАҢА

ССКП өлөөннөөҕү РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 10 сыла
№ 45 (1018)
Бэс ыйын
6
күнэ
ОПТУОРУННЬУК
1967 сыл
Сыаната 1 харчы

Партийнай үөрэх түмүктэрэ, маассабай - политическай үлэ инники соруктара

ССКП XXIII съеһэ кадрдар теоретическай билиилэрин үрдэтиигэ туруорар соруктарынан салайтаран, партийнай үөрэҕи тэрийии системата балайда тупсарылынна. Салайар кадрдар марксистскай - ленинскэй теорияны системалаахтык үөрэтиилэрэ кэнники икки сылларга олохтонно. Теорияны үөрэтии билиҥҥи системата киниилэр бэйэлэринэн үлэлээһиннэригэр интериэһи үөскэттэ.

1966-67 сыллардаах партийнай үөрэх дьылыгар ойуон партийнай тэрилтэлэринэн 7 начальнай, 5 марксизм-ленинизм төрүттэрин үөрэтэр оскуолалар уонна ойуоннай актив теоретическай проблемалары үөрэтэр икки сыллаах семинара барыта 141 истээччилэри хабан үлэлээтилэр. Маны таһынан марксизм-ленинизм сорох проблемаларынан 31 коммунистар тус бэйэлэринэн дьарыктаннылар.

Кэнники сылларга үлэһиттэр үрдүкү уонна орто үөрэх заведениелэрыгар кэтэхтэн үөрэнниилэрэ кэҥээтэ. Быйыл 65 киһи, ол иһигэр 11 коммунистар үөрэнэллэр. Онон ааспыт партийнай үөрэх дьылыгар барыта 281 киһи хабылынна, ол иһигэр 161 коммунистар.

Совхоз табаһыттарыгар ахсыннаҕа Ленин биографиятын үөрэтэр биир ыйдаах курс үлэлээбитэ. Мантан көрдөххө ССКП райкома уонна маҥнайгы сүһүөх партийнай тэрилтэлэр улахан көрдөбүлү коммунистар идэйнай сэбилэниилэригэр туруордулар.

Быйыл бары оскуолаларга түмүктүүр занятиелар, зачету уонна экзаменнары туттарыылар бэрээдэктээхтик ыытылыннылар. Түмүктүүр занятиелар ордук тэрээһиннээхтик райсовет партийнай тэрилтэтинээҕи марксизм-ленинизм төрүттэрин үөрэтэр (пропагандист Г.М. Семенов), политическай начальнай (пропагандист С.Х.Иванов) оскуолаларга ыытылыннылар. Бу оскуолалар программаларын толору уонна үрдүк идэйнай таһымнаахтык үөрэппиттэрин экзаменнар көрдөрдүлэр.

Ол эрээри ааспыт сылга маҥнайгы сүһүөх партийнай тэрилтэлэр партийнай үөрэҕи тэрийиигэ көтүтүүлэрдээх уонна өлбэх итэҕэстэрдээх дьарыктаннылар. Сорох оскуолаларга, семинардарга ыытыллар занятиелар ССКП КК туруорар көрдөбүлүгэр ыраатыннан эппиэттээбэттэр. Истээччилэр программа быһыытынан первоисточниктары, атын литератураны бэйэлэринэн үөрэтиилэригэр да партийнай тэрилтэлэр секретардара да ирдэбили намыһахтык туруордулар.

„Победа“ учаастагар, Харыйалаах отделениетыгар политическай начальнай оскуолалар, аэропортааҕы марксизм-ленинизм төрүттэрин иккис сылын үөрэтэр оскуолалар (пропагандистар М.М. Ларионов, В.Н. Осокин) занятиелары көтүтүүлэрэ өлбэхтик таһаарылыннылар. Сибээс, аэропорт партийнай тэрилтэлэрин секретара А.С. Лузаненко коммунистар политическай үөрэхтэригэр ирдэбили ситэ туруорбатаҕыттан, коммунистар Анисимов А.И., Иванов Е.Н. занятиены бириччиинэтэ суох көтүппүттэринэн түмүктүүр занятиеларга сылдьыбатахтарынан марксизм-ленинизм төрүттэрин үөрэтэр оскуолаҕа быйыл үөрэммит курстарыгар иккис сылларыгар хаалларылыннылар. Отделениелардааҕы партийнай тэрилтэлэр быйыл да табаһыт, булчут коммунистары политическай үөрэх тоҕоостоох форматынан системалаахтык үөрэтиини тэрийбэтилэр.

Кэлэр партийнай үөрэх дьылыгар бэлэмнэнии партийнай тэрилтэлэр сүрүн соруктара. Бу күннэргэ ааспыт үөрэх дьылын түмүктэрин уонна инники соруктарын партийнай мунньахтарга дьүүлэһэн, тахсыбыт итэҕэстэри, көтүтүүлэри туоратарга дьаһаллары ылаллара наада. Партийнай тэрилтэлэр тирээн турар соруктарынан сайыҥҥы бириэмэҕэ маассабай - политическай үлэни үлэһиттэр бары араҥаларыгар тиһигин быспакка, былааннаахтык, системалаахтык тэрийии буолар.

Лекциялар, бэсиэдэлэр сүрүн тематикаларынан Улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сылын туолуутугар аналлаах биһиги дойдубут ситиһиилэрин, ис-тас политика боппуруостарын, ыччаттар ортолоругар үтүө революционнай үгэстэри пропагандалааһын, үлэһиттэри юбилейнай эбэһээтэлистибэлэрин ситиһиилээхтик толоруулларыгар түмүү буолаллар. Ол иһин хас биирдии партийнай тэрилтэлэринэн агитатордар састааптарын хаттаан көрүүнү, политинформатордары сүүмэрдээһини бу күннэргэ ыытыллыахтаах.

Октябрьскай аҕыылары уонна ленинскэй пятницалары ыйга иккиттэн итэҕэһэ суох производственнай учаастактарга, тэрилтэлэр коллективтарыгар оҥорорго ССКП райкома сүбэлиир. Маассабай - политическай үлэни системалаахтык тэрийэн Октябрьскай социалистическай революция 50 сылын туолар юбилейын үлэҕэ, үөрэххэ, общественнай олохха ситиһиилэрдээх көрсүөҕүн.

П. ВАСИЛЬЕВА,
ССКП райкомун политическай сырдатыыга кабинетын сэбиэдиссэйэ.

Харыйалаахтар хайдахтарый?

1967 сыл тохсуннь 1 күнүнээҕи туругунан „Өлөөн“ совхоз Харыйалаахтааҕы отделениетыгар 4866 тыһы, сачарыы таба баара. Ол иһиттэн төрөтүү иннигэр 4722 төбө хаалбыта. Быйыл 616 тыһы төрөөбөкө, кытараахын 12,65 бырыһыаҥҥа тэҥнэстэ. Билигин ыам ыйын 31 күнүнээҕи түмүгүнэн отделение 3995 туруттанна, онон тугут деловой тахсыытын 82,10 бырыһыаҥҥа тиэртэ.

Ордук үчүгэй түмүгү Х.И. Матвеев, С.С. Константинов салайар ыстаадаларын коллективтара ситистиләр. Х.И. Матвеев биригээдэтигэр тугут деловой тахсыыта 90,23 бырыһыаҥҥа тэҥнэстэ, оттон С.С. Константинов ыстаадатыгар 87,18 бырыһыан буолла.

Саамай мөлтөх түмүгү Н.В. Иванов биригэдьиирдээх ыччат-комсомольскай ыстаадатын коллектива көрдөрдө. Манна тугут деловой тахсыыта сыччах 77,22 бырыһыан буолла. Кинитгэн Н.Я. Семенов салайаачылаах эмиэ ыччат комсомольскай ыстаада сир өппөтө. Тугут деловой тахсыыта бу ыстаадаҕа баара-суоҕа 80,23 бырыһыан. Тоҕо маннык? Бу ыстаадаларга кытараахын маассабайдык таһаарылынна.

Быйыл төрөтүү дьыл-күн куһаҕан бириэмэтигэр барда. Тыаҕа хаар халыҥа сорох сиринэн 1-1,5 метргэ тиийэр. Күүстээх буурҕалар, тымныылар түһүтэлээтилэр. Самыырдаан баран, кычыгыраччы тоҥорбута. Ол да иһин 70 тугут өлбүтүнэн төрөөтө, 41 тугут төрөөн баран өллө.

Төрөтүү бириэмэтигэр Х. И. Матвеев, С.С. Константинов салайар ыстаадаларыгар үлэ үчүгэй тэрээһиннээхтик барда. 1967 сылга совхоз табаһыттара хас сүүстүү ийэ табаттан 82 тугуту ыларга эбэһээтэлистибэ ылыммыттара. Ону харыйалаахтар сирэ-халты хабыстылар. Отделение специалистара, табаһыттара быйылгы төрүөҕү биири да энчирэппэккэ иитэллэрэ эрэйилләр.

Н. Г. ШЕРГИН,
совхоз кылаабынай зоотехника.

Красноярскай ГЭС тутуутугар үлэлиир А Ладыгин салайааччылаах коммунистическай үлэ биригээдэтэ.

ССТА фотохрониката.

Уус-уран быыстапка

Соторутааҕыта райсовет культураҕа отдела, комсомол райкома Өлөөн орто оскуолатын үөрэнээччиләрин ортолоругар уус-уран уруһуйа, оҥоһуктарга выставка тэрийэн ыытылар. Выставкаҕа барыта 30-тан тахса оҕо кытынна. Оҕолор бэйэлэрин дьоҕурдарынан араас оҥоһуктары, уруһуйдары киллэрдилэр. Көрөөччүлэр болҕомтолорун ордук 7-с кылаас үөрэнээччитин Ося Николаев, 5-с кылаас үөрэнээччитин Настя Бетчитова уруһуйдара тардылар. Кинилэр бэйэлэрин талааннарын салгыы сайыннаралларыгар, таптыыр идэлэрикэн утумнаахтык дьарыктаналларыгар баҕарабыт. 7-с кылаастар үөрэнээччиләрэ бөлөҕүнэн араас кыыллар ис органнарын көрдөрөр үөрэнэр пособиелары оҥорбуттара кэрэхсэбиллээх.

Аан дойдутааҕы оҕо көмүскэлин күнүгэр аналлаах үөрүүлээх биэчэргэ выставкаҕа кыттыбыт оҕолору наҕараадалааһын буолла. Райсовет Бочуотунай грамоталара, уус-уран кинигэлэр Ося Николаевка, Настя Бетчитоваҕа туттарылыннылар. Выставка сорох кыттыылаахтара культура отделын, комсомол райкомун Хайҕал лиистэринэн, кинигэлэринэн, ученическэй приборларынан наҕараадаланнылар. Оҕо садын ийитиллэччиләрэ кэрэхсэбиллээх конверты көрдөрдүлэр.

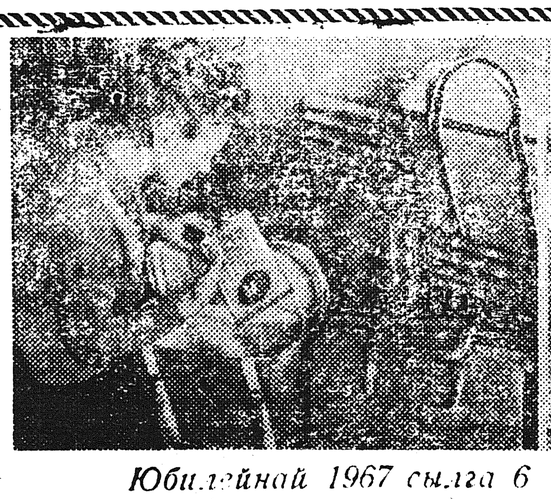

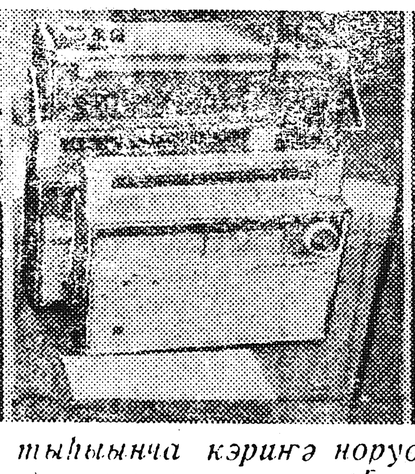

Юбилейнай 1967 сылга 6 тыһыынча кэриҥэ норуот киэҥник туттар саҥа табаардарын көрүҥнэрэ оҥоһуллан тахсыахтара. Снимоктарга (хаҥастан уҥа): холодильник суумкалар (Горьковскай уобаласка оҥорон таһараллар), көһөрүллэ сылдьар „Меридиан“ радиоприемник (Киев), кофейнай сервиз (Ереван), таҥас сууйар массыыналар (Кишинев, Москва).

ССТА фотохрониката.

УС МОҺУОК

(Сатиричекай кэпсээн)

Уйбаан оҕонньор үлләр үйәтигәр, саллар сааһыгар биһигин ыйаабыт туундаратыгар табанан әрә сылдьыбыта. Билигин бу пенсияҕа тахсан бөһүөлэккэ сайылыыр буолла.

—Хайа, кырдьаҕаас, дьиәҕәр-уоккар налыччы сыньаанар инигин?—ыкса ыала, үөлээни эҕәә сураста.

—Тәһиһиә суохпун. Оҕобунаан балыктыам,—саҥа атыыласпыт Л-6 моторун, харыйа маһынан онорон дьәргәппит оҥочотун ыйан кэбистэ.

Унаар күөҕүнэн далбаатанан өндөл халлааннаах саймаарар сайын кәллә. Оҕонньордоох мотордара сүүрүк устун дырылыы дайар. Өлөөн әбэ хотун күндәләс уутугар күлүктәрин кәрүнәр очуос таас хайалар әләҥнәһән истиләр.

—Оо, барахсан күүс-уох көлө әбит,— Уйбаан кырдьаҕас хамсатын өрө-таҥнары ытырар. Балык үөрдээн тоҕуоруйар айааныгар мунхалаабытынан бардылар. Түһәрдэх аайы—баһыллар балык. Булт барахсан уньуктаах да буоллаҕыҥ! Эн угуйар ухханнгар ылларан булчут ханна-ханна тиксибәтәҕәй!

—Кыһыылаах да суол, тоойуом, бензиммит бүтэн әрәр,—оҕонньор уолуттан ыйытардыы көрдө.

—Райпо дуона суох бензини атыылаан турардаах. Биирдиилээн кылаахтаһан булбуппут,—уол кәри-куру туттар. Балыктарын былгыччы тиәйэн тиийиәхпит даа дии санаан, сүүрүгү өрө өксөйөн истиләр. Кыһыл хайа тэллэҕәр бензиннәрә бүтэн, олоҕорго быһаарыннылар. „Вихрь“ сүүрүгү күөрчэхтии ытыйан, бу мэҥитэн иһәр.

—Доҕоор, бензиммит бүтэн олоробут кыратык бәрсиәҥ дуу?—оҕонньор сүр әрэлләәхтик киһитин көрдө.

—Бәйэм онтон-мантан бәриһиннәрэн иһәбин. Райпобут бензини атыылаабат,—айан киһитэ кыраны бэрсээт дайыта турда. Ити киниләр иннилэригэр туора түспүт бастакы моһол.

Мотордаах аатыран мас уһаарыытыгар барбыттара. Дьэ онно иккис моһол киниләр үрдүк ааттарыгар аанаабыта. Магнетоларын подшипнига ыһыллан, мотордара аккааһы биллэрбитэ. Болуотунан устарга быһаарыммыттара. Сааскы халаан саһыарбыт ханнык арыытыгар олорон хаалаллара биллибэт этэ. Дохсун сүүрүк үөһэттэн сөҥөдүһэ барыарар хайаларга сыбыы охсоору хаайара...

—Саппаас чаас оннооҕор оройуон киинигэр атыыламмат. Хантан булуомуй?—уол мотор күлүүстэрин тилир-талыр быраҕаттыыр.

Саппаас чаас көрдөһө Уйбаан кырдьаҕас Харыйалаахтан билэр киһитин кытта Өлөөн бөһүөлэгэр тахсар. Наадатын сиппэккэ, күн дьааһыгырыыта, төннөрдүү сананан кытылга киирэр. Дьон-сэргэ үксэ манна тоҕуоруспут.

—Бәрәбиэс хаһан кәлэр?

—Һы, бу оҕонньор эттэҕэ үчүгэйин. Онтуган былырыын алдьанан, кылабыыһаҕа кыйданна ини,—синньигэс хатан саҥа чаҕаарыйа түстэ.

—Быйыл атыыга кәлбит аҕыйах мотору оройуон киинин олохтоохторо ононманан әләҥнәппиттәр,—дьахталлар уот умайа түһәлләр.

—Буолан иһиэхпит,—эр киһи киҥинәйәр.

—Дьэ ити аата миәхэ үһүс моһол,—Уйбаан оҕонньор табыллыбатаҕыттан арбы-сарбы сири көрөн турда.

ДЬ. ДЬӨГҮӨРЭП.

Быйыл В. И. Ленин аатынан тыа хаһаайыстыбатын наукаларын Бүтүн Союзтааҕы академиятыгар саҥа академиктар талылыннылар. Киниләр ортолоругар Кубань селекционер-кукурузовода Социалистическай Үлэ Геройа, Ленинскэй бириәмийэ лауреата, Краснодарскайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын научнай-чинчийәр институтун селекцияҕа уонна кукуруза семеноводствотыгар отделын сәбиәдиссәйә Михаил Инанович Хаджинов әмиә баар.

М. И. Хаджиновы ВАСХНИЛ академигынан талыы—кукуруза селекциятыгар үгүс сыратын биэрбитин, селекционер үтүөләрин үрдүктүк сыаналааһын, билинии буолар. Кини кукурузаны үүннәриигә ылбыт суортара уонна гибиридтәрә 1966 сыллаахха 2 мөлүйүөн кәриҥэ гектардаах сири сабардаабыттара. Ханна баҕарар кини айбыт кукурузатын суортара атын оройуоннарга көһөрүллэн олордуллубуттарын даҕаны иһин биир гектартан 5-7 центнертэн ордук үүнүү хомуллар.

М. И. Хаджинов „Краснодарскай-309“ диэн өҥсүтүлләр сирдәргэ үүнәр кукурузалартан саамай үчүгэй суортаах гибриди айбыта. Бу гибриди билигин Кубань, Ставрополь, Крымскай уонна Николаевскай уобаластар нүөлсүтүлләр сирдәригэр үгүстүк ыһаллар.

Снимокка: ВАСХНИЛ академига М. И. Хаджинов теплицаҕа.

Таджикскай ССР. В. И Ленин аатынан Кайраккумскай коверу оторор комб нат оҥорон таһаарар богодууксуйатын 66 аҕаас аадырыска ыытар.

Улуу Октябрь 50 сылын туолуутун чиәһигэр коверу оҥорор предприятие коллектива 10 тыһыынча квадратнай метр коверу оҥорон таһаарыаҕа.

Снимокка: комбинат художниога ара Нина Редкоусова уонна Майа Москалева саҥа ковердар эскиздарын оҥороллор.

БӨҺҮӨЛӘК ДЬАХТАЛЛАРЫН УОПСАЙ МУННЬАҔЫН КЫТТЫЫЛААХТАРЫН ОРОЙУОН БАРЫ ДЬАХТАЛЛАРЫГАР ЫҢЫРЫЫЛАРА

Биһиги Ийә дойдубут үләһиттәрә Улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сылын хайҕаллаах юбилейын көрсө дойду экономиката, культурата, үләһиттәр материальнай-культурнай олохторо салгыы үрдүүрүгэр саҥаттан саҥа кыайыылары ситиһиллэр.

Оройуон үләһиттәрә юбилейнай сыл государственнай былааннарын толорор иһин үрдәтиллибит социалистическай әбәһәәтәлистибәләри ылынан үдәлииллэр. Биһиги Өлөөн сәлиәнньәтинәәҕи үләһит дьахталлар уонна дьиә хаһаайкалаҕа бөһүөләкпит ыраас культурнай, туһсаҕай көрүҥнүәх буоларын туһугар уонна олохтоох дьахталлар сир аһын хомуйан маҕаһыныҥа туттаралларыгар маннык әбәһәәтәлистибәни ылынабыт.

Бөһүөләк уулуссаларын ыраастыыр уонна туһсаран оҥорор общественнай субботникларга активнайдык кыттарга уонна бәйәбит олорор дьиәләрбит тас өттүләрин, сыыстарын-бәхтөрүн бу дьыл бэс ыйын 15 күнүгэр диәри ыраастаан бүтэрэргэ;

бөһүөләк тас көрүҥэ ыраас буоларын наадатыгар санактивтар әмп тәрилтәләрин кытта бу дьыл бэс ыйын 1 күнүттэн хас ый аайы рейдәләри тэрийэн ыыталларыгар;

ыаллар олорор дьиәләрин тастарыгар саас бэс ыйыгар, күһүн балаҕан ыйыгар 3-тэн итэҕэ суох маһы олордорго;

бөһүөләк дьахталлара 250 киилэ күөх луугу, 200 киилэ сугуну хомуйан райпоҕа туттаралларын ситиәргэ.

Онуоха хас биирдии дьахтар 5-тии киилэттэн итэҕэһэ күөх луугу уонна сугуну үргээн туттарыахтаахтар.

Биһиги, дьахталлар уопсай мунньахтарын кыттыылаахтара, эһигини оройуон бары дьахталларын, ыҥырыыбытын өйүүргүтүгэр баҕарабыт.

(Бу ыҥырыы бу дьыл ыам ыйын 26 күнүнээҕи Өлөөн бөһүөлэгин дьахталларын уопсай мунньаҕынан ылыллыннна).

Пятилетка саҥа туттуулара.

КЫҺАМНЬЫЛААХ ЭМЧИТ

Мин атахтарым адьас үктәннәрбәт буолбуттарыттан уһуктубутум. Быһа барааары гыналлара. Оҕолорбун бәрт нәһиилэ күүс дьааһылаҕа илдьибитим. Онтон тутатына балыыһаҕа көрдөрө барбытым. Биһиги оройуоммутугар өр сылларга үләләәбит А.С. Саввинова көрбүтэ. Бәрәбиәркәләәт да, ыарыыбар сөптөөх диагноһы туруорбута, әмп анаабыта, истиҥ сүбэни-аманы биэрбитэ.

Ардыгар ыарыһахтары сорох врачтар саҥарар-иҥәрәр буолааччылар. Анна Спиридоновна сүбэлиир, ыарыһах санаатын өрө көтөҕөр. Итинэн да, ыарыһах үтүөрэригэр эрэлэ улаатар. Оройуон киинин олохтоохторо оҕолоро эбэтэр бәйәләрэ ыарыйдахтарына, А.С. Саввинованы ыҥыраллар.

—Биллэҕинэ мин ыарыыбын Анна Спиридоновна билиэҕэ, - диэн ыарыһахтар ытыктаан, әрэнэн этэр тылларын истэбит.

Кыһамньылаах әмчиккэ кини инники үлэтигэр ситиһииләри баҕарабыт.

М. КОЛЕСОВА.

Мин оройуон эдэр ыччаттарыныын Дьэлиҥдэлиир буолбутум. Эдэр сласпар ас-таҥас бэдэрээтигэр үгүстүк сылдьыбыт суолум. Аргыстарым кәхтибэт эдэр саас ыраатын дьиэрэтэллэрэ. Онон 38 көстөөх айан суола биллибэккэ хаалбыта. Дьэлиҥдэ олохтоохторо оҕотуттан оҕонньоругар тиийэ үөрэ-көтө көрсүбүттэрэ. Буолумуна даҕаны суола-иһэ суох сиринэн бачча ыраах хайыһарынан айаннааһын оройуон историятыгар бастакы түбэлтэ.

П. А. Полуэктов—отделение биир кырдьаҕас табаһыта. Дьаныардаах үләһит таптыыр идэтигэр туох баар сыратын аныыр. Прокопий Ануфрьевич Советскай былаас 50 сылын үләҕэ, олохха боччумнаах ситиһиилэрдээх көрсөргө соруктанар. Дьэ ити курдук дьэлиҥдэлэр совхоз, оройуон экономиката бөҕөргүүрүгэр, культурата үрдүүрүгэр бәйәлэрин кылааттарын киллэрсэллэр.

С. ХРИСТОФОРОВ.

Маҥнайгы экзаменнар

Бэс ыйын маҥнайгы күнэ—оҕо көмүскэлин Бүтүн аан дойдутааҕы күнэ. Орто оскуоланы бүтэрээччилэргэ үөрүүлээх, олохторугар умнуллубат күн үүннэ. Маҥнайгы экзаменнар саҕаланнылар. Онус кылаастар нуучча тылыгар үс темаҕа сочинение суруйдулар. Лидия Саввинова, Степанида Константинова „5“, Альбина Николаева, Володя Козырев, Борис Семенов, Гутя Гуляева „4“ сыаналарга суруйдулар.

Бу күн 8-с кылааһы бүтэрээччилэр ахсаанна суругунан экзамен туттардылар. Үөрэнээччилэр маҥнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэрин секретара Н. Семенова, үөрэнээччилэр Р. Боекова, С. Христофоров үлэлэрэ „4“-нэн сыаналанна.

К. СТАРОСТИН.

Редактор оннугар
Н. А. ВИНОКУРОВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонунааҕы типография Тахсар ахсаана 479 Сакааһын №-рэ 45